

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

Розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Протокол № 1 від 29 серпня 2022 року
Завідувач кафедри _____ Костенко Р.В.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи академічного письма

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

П.І.Б. викладача	Кузнєцова Неля Вікторівна
Науковий ступінь, вчене звання, посада	Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Контактні дані викладача	Е-mail: kuznetsova-nv@meta.ua т. моб. 067-270-35-82
Консультації	Середа - 15.00-17.00

2022 – 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Вибіркова
	Рік підготовки:
	1-й
	Семестр
	2-й
	Лекції
	8 год.
	Практичні заняття
	6 год.
	Самостійна робота
	106 год.
Форма підсумкового контролю: залік	

2. Анотація до курсу

Запропонована програма ставить за мету формування академічної культури здобувачів вищої освіти.

Предмет дисципліни - українськомовна академічна комунікація.

Завдання: сприяти усвідомленню академічної доброчесності як особистісної компетентності; формувати академічну грамотність, що дозволяє критично оцінювати інформаційні ресурси, відбирати й трансформувати інформацію, створювати власний інтелектуальний продукт; сприяти оволодінню здобувачами вищої освіти навичками писемного і усного наукового мовлення; формувати здатність презентувати результати академічної діяльності; формувати здатність ефективно обмінюватися знаннями в умовах професійної комунікації.

Особливістю дисципліни є формування академічної грамотності здобувачів з урахуванням наявного досвіду написання академічних текстів і з метою якісного проведення магістерського дослідження і написання кваліфікаційної роботи.

Переваги: програма базується на новітніх підходах до викладання і навчання у закладах вищої освіти, формує гнучку освітню траєкторію здобувача як майбутнього магістра освітніх, педагогічних наук.

3. Технологічна карта дисципліни

Тема	Зміст	Завдання для сам. роботи	Контроль
Змістовий модуль 1. Загальні основи академічного письма			
Тема 1.1. Академічне письмо як один із різновидів наукового (академічного) спілкування	Науковий стиль, науковий текст, академічна комунікація, академічне письмо. Традиції академічного спілкування та міжнародний досвід. Поняття про академічне письмо, його категорійні ознаки, змістове наповнення і способи викладу матеріалу.	Прослухати вебінар, виконати практичне завдання, підготуватись до виступу в аудиторії	Перевірка письмових робіт, виступ в аудиторії

	Поняття про академічну грамотність. Цілі і завдання наукової комунікації		
Тема 1.2. Науковий стиль української мови: основні ознаки та специфічні мовні засоби	Науковий стиль як складник стилістичної системи української мови. Ознаки наукового стилю. Мовні особливості наукового стилю. Лексичні норми наукового тексту. Особливості використання академічної і професійної лексики. Морфологія наукового мовлення: потенціал граматичних та словотвірних засобів. Синтаксичні особливості академічного тексту. Різновиди наукового стилю. Лексикографічна компетентність.	Прослухати вебінар, виконати практичне завдання, здійснити редагування тез	Взаєморецензування, взаємооцінювання
Тема 1.3. Академічний текст. Загальні питання організації і викладення думки	Академічний текст. Мета комунікації. Логічний порядок і аргументація в академічному тексті. Структурно-композиційна організація академічного тексту.	Прослухати вебінар, виконати практичне завдання, підготувати огляд літератури	Перевірка письмових робіт
Тема 1.4. Жанри академічних текстів	Первинні і вторинні наукові жанри. Академічне аргументоване есе як первинний науковий жанр. Основні моделі академічного есе та композиційні вимоги до нього. Елементарна та базова моделі академічного тексту. Особливості підготовки академічного тексту. Анотація і резюме тексту. Наукова стаття. Курсова робота. Вторинні наукові жанри. Рецензія. Відгук. Реферат. Тези.	Прослухати вебінар, виконати практичне завдання, підготувати аргументативне есе	Перевірка письмових робіт, усний виступ, взаєморецензування
Тема 1.5. Усна академічна комунікація	Функції наукової комунікації. Форми наукової комунікації. Функції Інтернет-комунікації у сфері науки. Технології презентації результатів наукової роботи. Загальні вимоги до змісту, оформлення та застосування мультимедійних презентацій. Жанри усної академічної комунікації.	Підготувати виступ на студентській науковій конференції з використанням мультимедійної презентації.	Виступ на науковій конференції
Змістовий модуль 2. Робота з джерелами інформації			

Тема 2.1. Культура оформлення наукового тексту: цитування й покликання	Цитування, правила цитування. Збереження особливостей авторського написання при цитуванні (орфографія, пунктуація, виділення тощо). Правила оформлення бібліографічного покликання. Національні правила оформлення бібліографічних покликань (чинний ДСТУ 8302:2015 Бібліографічне посилення. Загальні положення та правила складання). Міжнародні стилі оформлення бібліографічних покликань, особливості використання (залежно від сфери застосування і спеціальності).	Прослухати вебінар, виконати практичне завдання, підготувати параграф кваліфікаційної роботи	Перевірка письмових робіт
Тема 2.2. Плагіат та його різновиди. Запобігання плагіату	Академічний плагіат та його різновиди. Системи перевірки текстів на запозичення. Практичні поради щодо запобігання плагіату. Належне цитування й оформлення покликань – основна умова уникнення плагіату.	Прослухати вебінар, виконати практичне завдання, підготуватись до виступу в аудиторії	Перевірка письмових робіт, виступ в аудиторії, презентація
Тема 2.3. Укладання бібліографії. Бібліографічні менеджери	Бібліографічний пошук. Укладання бібліографії дослідницької роботи. Каталоги. Пошук інформації. Робота з каталогами бібліотек. Робота з онлайн-каталогами; онлайн-каталоги українських бібліотек. Міжнародні онлайн-ресурси. Пошук інформації в Інтернеті. Пошук в Google, Google Scholar, Google Books. Практичні поради щодо організації пошуку. Наукометричні бази даних (Scopus, Web of Science та інші). Сервіси для полегшення укладання бібліографії, бібліографічні менеджери (збирання, зберігання, організації, форматування інформації): EndNote, Mendeley та інші.	Укласти бібліографію до теми. Використати один із бібліографічних менеджерів (Mendeley тощо).	Перевірка письмових робіт
Тема 2.4. Робота з даними. Формування навичок написання наукових текстів	Джерела даних. Організація та збереження даних. Алгоритми написання та оформлення різних видів наукових текстів. Структура та оформлення наукової роботи в текстовому редакторі Microsoft Word.	Підготувати чернетку теоретичного розділу кваліфікаційної роботи (або частини параграфів) з урахуванням вимог до наукових текстів.	Перевірка письмових робіт, виступ в аудиторії

4. Політика курсу

Під час лекційних занять здобувачу пропонується уважно слухати викладача, конспектувати основні положення теми, брати участь у дискусіях, пошуково-дослідницької діяльності та інтерактиві.

До кожного **практичного заняття** здобувач повинен сумлінно готуватися: вивчати навчальний матеріал за темою відповідно до навчально-тематичного плану дисципліни, виконувати практичні завдання, готувати виступи і презентації. Під час проведення практичного заняття здобувачам пропонується брати активну участь у обговоренні теми, відповідати на запитання викладача та своїх одногрупників, бути активним учасником всіх видів навчальної діяльності, організованої викладачем.

Самостійна робота здобувачів передбачає самостійне вивчення тем і питань дисципліни, визначених викладачем, опрацювання першоджерел, прослуховування вебінарів з наступним виконанням завдань, складання конспекту самостійно опрацьованих тем згідно з правилами цитування, підготовку навчальних та аналітичних матеріалів, виконання практичних завдань для роботи на практичних заняттях.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти при виконанні самостійної роботи, індивідуальних завдань повинен дотримуватись принципів академічної доброчесності, не припускати академічного плагіату. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями, які не повинні перевищувати 20%. Списування під час виконання самостійних робіт та на іспиті заборонені.

Політика щодо дедлайнів та перекладань. Перекладання академічних заборгованостей відбувається за наявності поважних причин.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

5.1 Критерії оцінювання за всіма видами робіт

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Відмінно	90-100	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; рецензує відповіді інших студентів, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання. не передбачені навчальною програмою; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	75-89	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; застосовує знання	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання

		для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає несуттєві неточності	
Задовільно	60-74	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно; безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-34	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

5.2. Критерії оцінювання для поточного контролю (за різними видами роботи)

Вид роботи	Бали	Критерії
Усні відповіді, участь у практичному занятті	5	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; аналізує педагогічну практику. Активно бере участь у занятті, висловлює обґрунтовані міркування, рецензує відповіді інших студентів, наводить доцільні приклади. Впевнено з творчим підходом виконує завдання.
	4-3	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає несуттєві неточності.

		Активність виявляє епізодично, відповіді надає правильні, але стандартні, не завжди впевнений у висловлених положеннях. Має певні труднощі щодо обґрунтування власної думки. Завдання виконує шаблонно, іноді потребує допомоги викладача.
	2-1	Здобувач частково володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, припускається помилок при відтворенні основних понять навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків. Переважно спостерігає за заняттям, не може самостійно виконати завдання.
	0	Відсутній на занятті
Письмові роботи	4	Завдання виконані з використанням кількох релевантних джерел. Відповіді повні, ґрунтовні, демонструють власну точку зору. Наведені приклади повністю відповідають завданню. Повністю дотримані вимоги щодо письмового/електронного оформлення робіт, з дотриманням правил цитування та покликання.
	3-2	Завдання виконані з використанням 1-2 джерел. Відповіді досить повні, частково демонструють власну точку зору. Наведені приклади формально відповідають завданню. Дотримані вимоги щодо письмового/електронного оформлення робіт, з дотриманням правил цитування та покликання, але є несуттєві неточності.
	1	Завдання виконані з використанням 1 джерела. Відповіді неповні, не демонструють власну точку зору. Наведені приклади не зовсім відповідають завданню. Порушені вимоги щодо письмового/електронного оформлення робіт, правила цитування та покликання, є суттєві помилки.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням норм академічної доброчесності.
Презентація роботи	4	Виконана робота презентується усно з використанням мультимедійної презентації. Усний виступ відповідає всім вимогам щодо педагогічного виступу перед аудиторією (правильне, яскраве мовлення; уміння взаємодіяти з аудиторією тощо). Презентація логічна, змістовна, цікава. Здобувач демонструє уміння самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для інтерактивного виступу.
	3-2	Виконана робота презентується усно з використанням мультимедійної презентації. Усний виступ в основному відповідає вимогам щодо педагогічного виступу перед аудиторією. Презентація змістовна, але не відповідає завданню інтерактивності, дублює текст виступу. Здобувач не демонструє уміння самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених перед ним завдань, недостатньо використовує нові інформаційні технології для інтерактивного виступу.

	1	Виконана робота представлена без мультимедійної презентації. Завдання виконано з суттєвими помилками. Порухені вимоги щодо педагогічного мовлення та взаємодії з аудиторією.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням норм академічної доброчесності.
Тестування	1	Правильна відповідь на тестове завдання
	0	Неправильна відповідь на тестове завдання

6. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та/або періодичний контроль												Підс. Конт роль	Сума балів	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2									
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5	T2.1	T2.2		T2.3		T2.4				
СР	СР	СР	СР	СР	СР	У	СР	У	СР	У	СР	У, П		
9	9	9	9	9	7	7	7	7	7	7	6	7	0	100

СР – самостійна робота; У – усні відповіді; П – презентація.

7. Рекомендована література

Основна література

Нормативні документи

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Введ. з 01.07.2016. Київ: крНДНЦ, 2016. 16 с.
2. Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» - https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/9324/732394/sitepage_18/files/kodeks_aka_d_dob.pdf
3. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» - https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/9324/732394/sitepage_18/files/pol_pro_akadem_plahiat.pdf
4. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 №1556-18. - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
6. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
7. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ: ТОВ «ЦС», 2015. 32 с.

Джерела

1. Колоїз Ж. Основи академічного письма. Практикум. Кривий Ріг: ФОП Маринченко С.В. 2019. 178 с.
2. Сидоренко О.П. Основи академічного письма. Робоча програма навчальної дисципліни. Суми : Сумський державний університет, 2019. 13 с.
3. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма : Методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61 с.

Підручники та навчальні посібники

1. Академічне письмо: навч. посібник / Уклад. Ревуцька С.К., Зінченко В.М. Кривий Ріг : , 2019. 130с.
2. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / уклад.: О.А. Бобер, С.А. Бронікова, Т.Д. Єгорова та ін. / за ред. І.М. Плотницької, Р.І. Ленди. Київ : НАДУ, 2012. 48 с.
3. Семенов О.М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 216 с.
4. Семенов О.М., Фаст О.Л. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. 220 с.

Додаткова література

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: колективна монографія / за заг. ред.: Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 170 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету /Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики». / за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
3. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : метод. рек. / автори-укладачі : О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець. Наук.-техн. бібліотека ім. Г. І. Денисенка Нац. Технічн. університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Укр. бібліот. асоціація. Київ : УБА, 2016. 117 с.
4. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н.В. Стукало. Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. 44 с.
5. Тихонкова І.О. Список літератури наукової статті – важливий індикатор якості статті (як не мати зайвого клопоту з його оформленням). *Наука України у світовому інформаційному просторі*: [зб. наук. пр.] / НАН України. Київ, 2015. Вип. 11. С. 100–106.
6. Хоружий Г.Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. 320 с.

8. Електронні інформаційні ресурси

а. Проекти

1. Проект «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти»/ Academic Integrity and Quality Initiative - <https://academiq.org.ua/>
2. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP) - <https://academiq.org.ua/pro-proekt/proekt-v-universytetah/>

б. Вебінари

1. Вебінар та матеріали “Аргументативне есе: поради та приклади”. Марта Томахів. <https://academiq.org.ua/novyny/materialy-vebinaru-argumentatyvne-ese-porady-ta-pryklady/>
2. Вебінар та матеріали “Все, що ви хотіли знати про плагіат”. Євген Ніколаєв. <https://academiq.org.ua/novyny/vebinar-vse-shho-vy-hotily-znaty-pro-plagiat/>
3. Вебінар та матеріали “Мистецтво академічного письма: практичні поради”. Наталія Шліхта. <https://academiq.org.ua/novyny/vebinar-mystetstvo-akademichnogo-pysma-praktychni-porady/>

4. Короткі поради: Редагування наукових текстів. Богдана Романцова.
<https://academiq.org.ua/novyny/korotki-porady-oformlennya-spyskiv-dzherel-tsytuvannya-ta-posylannya/>
5. Короткі поради: Оформлення списків джерел. Цитування та посилання. Світлана Чуканова.
<https://academiq.org.ua/novyny/korotki-porady-oformlennya-spyskiv-dzherel-tsytuvannya-ta-posylannya/>
6. Короткі поради: Як написати аргументативне есе? Марта Томахів.
<https://academiq.org.ua/novyny/korotki-porady-yak-napysaty-argumentatyvne-ese/>
7. Короткі поради: Написання огляду літератури. Богдана Романцова.
<https://academiq.org.ua/novyny/korotki-porady-napysannya-oglyadu-literatury/>
с. *Інформаційні бюлетені*
1. Скільки відсотків можна? Академічна доброчесність. Infobulletin # 4
<https://academiq.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-infobulletin-4/>
2. Студентський плагіат, частина 1. Хто винен? Академічна доброчесність. Інфобюлетень # 5
<https://academiq.org.ua/novyny/studentskyj-plagiat-chastyna-1-hto-vynen-akademichna-dobrochesnist-infobyuleten-5/>
3. Студентський плагіат, частина 2. Що робити? Академічна доброчесність. Інфобюлетень # 6.
<https://academiq.org.ua/novyny/studentskyj-plagiat-chastyna-2-shho-robyty-akademichna-dobrochesnist-infobyuleten-6/>
d. Інші ресурси
1. Бабенко С. С. Як написати академічний навчальний текст: короткий довідник для студентства факультету соціології. Електронне видання. К.: ВПЦ "Київський університет", 2016. 32 с. – режим доступу:
http://www.socd.univ.kiev.ua/sites/default/files/library/eloadopen/babenko_ac.writing_dovidnyk_2016.pdf
2. Дроздов В. Академічне письмо. 20 порад щодо написання академічних текстів та представлення результатів дослідження
<https://drive.google.com/file/d/1IsLV3ZIXN3d4q0OtEm5st1b2BIARka1h/view>
3. Матеріали тренінгу «Writing with Integrity: Keys to Success»
<https://drive.google.com/drive/folders/1mqRx-NPpEMZZ2309URBP8Rh5Qc6d0uUJ>